

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Cheia sectelor religioase din România.

De Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului.

Cap. III.

SECTA BAPTIȘTILOR.

Numirea aceasta au luat-o mai întâi unii creștini din Anglia, cari au început să practice altă rânduială la botez. Indată după ivirea reformațiunii au fost creștini în Anglia, cari respingeau botezul copiilor, căci însuși regele Enric al VIII-lea a ars pe rug pe unii dintre acești creștini. Acest rege începuse lupta contra bisericeii romano-catolice și astfel după anul 1534 s'a născut biserica anglicană sau conformistă, fiindcă s'a conformat noiei stări de lucruri. Cei cari nu s'au conformat noiei biserice, deși erau mai puțini, — au format confesiunea non — conformiștilor, cari au lepădat catolicismul, dar sub o formă și mai aspră decât conformiștii. De aceea non-conformiștii s'au numit și puritani, împărțiți în mai multe ramuri. Dintr'o astfel de ramificație s'a ivit baptismul.

Nebotezarea, se practica în Anglia cam dela anul 1534, dar cea dintâi *comunitate baptistă în Anglia* s'a înființat abia în anul **1640**, când o comunitate puritană din Londra a trimis un membru al ei, Richard Blount în orașul Rkynsburg (Olanda) la secta **Dompelaers-ilor**, care practicau botezul adulților. Aici s'a rebotezat și revenind la Londra a rebotezat 55 membri ai comunității presbiteriane în anul **1640**.¹⁾ Abia de 290 de ani există deci acel baptism,

¹⁾ Dr. Konrad Algermissen: *Konfessionskunde*. Hannover 1930, p. 572

care în veacul XIX-lea s'a ivit și între *Români ca cel mai mare vrăjmaș al Bisericeii ortodoxe române, de când există ea.*

După anul 1631 baptismul s'a ivit și în America, deci nici în America nu este mai vechiu baptismul. *Putem deci deschide ochii Românilor baptiști, spunându-le că în America în anul 1776 abia erau zecemii de baptiști.*²⁾

Baptismul din Germania s'a ivit în anul 1834.

Baptismul în Ungaria s'a ivit în 1846.

Prin unguri baptismul s'a răspândit între Români, mai întâi în jud. Arad și Bihor prin predicatori unguri, cam prin anii 1880—1882.

Prin ce se deosebesc baptiștii de ortodocși ?

Cei necunoscători sunt dispuși să creadă că cea mai mare deosebire este în practica botezului. În adevăr ei practică botezul numai prin afundare în apă (a afunda pe grecește baptizein) și numai asupra adulților. De aici le vine numele de baptiști. Dar această practică a lor stă în legătură cu învățătura lor despre mântuire. Trebuie să cunoaștem adică pentru ce ei nu botează pruncii, căci aceasta practică a lor decurge din învățătura despre mântuire, adică din felul cum ei înțeleg ieșirea omului din starea păcatului la renaștere și sfințire.

Este o mare deosebire între felul cum înțeleg ortodocși și baptiștii renașterea și sfințirea omului. Baptiștii susțin că omul renaște și se sfințește numai prin credință și astfel spun că

²⁾ Algermissen: op. cit. p. 575.

de botez nu este nîei o trebuință, decât la cei mari, dar numai în înțelesul că cel botezat a declarat că: „depune speranța sa numai pe moartea și învierea Domnului Iisus Hristos“. În sens baptist acesta e botezul după mărturisirea de credință baptistă tipărită în 1927 în București, în revista „Farul Mântuirii“.

Botezul baptist deci nu se poate face pînăce mai întâi omul nu are credință și nu este în stare a o declara, fiind că copiii nu o pot declara. Credința este totul după bapțiști și deoarece ei spun că prin credință ai asigurat renașterea și sfințirea, nimic nu mai trebuie pentru a te renaște și sfinți, adică pentru mîntuire.

Bapțiștii se referă de pildă la Ioan 6 v. 47: „Amin, amin zic vouă, celce crede întru mine, are viață vecinică“. Ei se mai referă la Romani 3 v. 28 și Galateni 2 v. 16 etc. etc.

Răspundem mai pe larg spre a înțelege oricine temelul credinței noastre adevărate și greșala sectarilor, căci toți sectarii au aceeași doctrină în aceasta privință.

Adam prin căderea în păcat a devenit părintele unei omeniri păcătoase. Deci fiecare om se naște în păcat (vezi psalm 50 v. 7) căci face parte din lanțul urmașilor lui Adam prin concepere și naștere naturală.

Hristos prin moartea și învierea Sa a devenit strămoșul sufletesc al unei omeniri noi, în care fiecare om trebuie să se înșirue prin naștere mai presus de fire și renaștere spirituală, ca astfel din fiu al păcatului să fie fiu al mîntuirii. Și deoarece moartea pe Cruce a lui Hristos și mîntuirea lumii prin această jertfă, este isvorul mîntuirii omului singurațic, trebuie ca omul să moară cu Hristos cel răstignit și să învieze cu El. Omul trebuie să moară păcatului din tot sufletul său. Dumnezeu pentru meritele lui Hristos luminează mintea omului păcătos și iedeamnă spre bine voința omului. Acesta, adică omul trebuie să primească cu credință harul lui Dumnezeu, să recunoască bunătatea nemărginită a lui Dumnezeu și să nădăjduiască în mila Lui nemăsurată. Firește că trebuie să aibă părere de rău pentru păcatele săvârșite și hotărârea de a-și îndrepta viața și a se folosi de mijloacele pe care Dumnezeu i-le-a dat pentru mîntuire. *Când toate acestea s'au făcut, omul prin botez primește harul sfinților.* Idată ce s'a botezat harul sfinților l-a schimbat, a smuls din el ce era păcătos, și l-a făcut în stare de a fi părtașul firei divine și moștenitor al împărăției cerești, întrucât în viitor va fi un creștin desăvârșit.

Dacă omul păcătuiește după botez, se va pregăti pentru taina pocăinții.

Aceasta este deosebirea dintre noi față de bapțiști și față de toți sectanții.

Noi ne naștem din nou și ne sfințim prin botez, adică ne mîntuim nu numai prin credință. Noi zicem că pe lângă credință, ne trebuie și părere de rău și pocăință reală, frică de Dumnezeu și nădejde, încredere și iubire. Apostolul Ioan zice: „Cine nu iubeste pe fratele său, rămâne în moarte“. (I. Ioan 3 v. 14). Ori iubirea se dovedește prin fapte, deci și fapte trebuesc la mîntuire: „Așa și credința dacă n'are fapte, moartă este singură“ (Iacov 2 v. 17). Sf. Pavel arată că nu numai credința, dar și facerea de bine este rod al Duhului: „Iar roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blîndețele, înfrînarea poftelor“ Galateni 5 v. 22).

Apostolul Iacob zice: „Și dracii cred și se cutremură!!! (2. v. 19).

Bapțiștii (și cu ei toți pocăiții) greșesc când susțin că numai credința mîntuește. Credința este un dar dela Dumnezeu, sădit în fiecare om, deci copilul încă o are, dar nu și-o poate arăta prin graiu. Sămânța credinței o are în suflet și ea va crește, precum din sămânța mică a ghindei răsare ștejarul mare.

Botezul pruncilor. Precum am mai spus, credința este un dar de sus, dela Dumnezeu și nici decum o vrednicie a omului și astfel primirea botezului nu atîrnă de vârsta omului și nici de starea lui de credință. Totul atîrnă aici de harul lui Dumnezeu și de măsura în care omul își dă silința să lucreze împreună cu harul lui Dumnezeu. Firește că copiii neputând lucra împreună cu harul lui Dumnezeu, primesc prin botez și ei har sfinților, care îi face în stare să se desăvârșască în credință.

Eroarea bapțiștilor este că ei cred că prin credință ajung în stare harică iar nu prin botez și celelalte taine. Pentru ei credința este totul iar botezul o simplă pecelluire a credinței o declarație, că omul are credința și va rămâne cu ea. *Dar nu este așa.* Noi ortodocșii zicem: botezul nu este o simplă pecelluire a credinței. El nu este o declarație despre credința dobîndită și despre hotărârea omului de a o păstra (cum zic pocăiții), — ci el (botezul) este taina renașterii omului Hristos zice lămurit: „De nu se va naște cineva din apă și din Duh“ (Ioan 3 v. 5).

Această renaștere este necesară și pentru copii, iar nu numai pentru oameni mari. Prin botez omul moare împreună cu Hristos și

inviează cu El, devenind prin aceasta membru al lui Hristos. Viața creștină întreagă va fi deci o desfășurare a vieții întemeiate prin botez. Prin botez, formăm împreună cu Hristos și unii cu alții, acea frățietate universală, care este împărăția lui Dumnezeu pe pământ. Deci *re-nașterea, sfințirea vine prin botez, căci zice Pavel: „Căți în Hristos V-ați botezat, în Hristos V-ați îmbrăcat”* (Galat. 5 v. 27).

Despre prunci zice Domnul că nu este voia Tatălui Cerească să piară vre-unul din ei (Mat 18 v. 14). Deci este nevoie ca și copiii să fie botezați, căci și ei au lipsă de renaștere.¹⁾

Rec pitulând cele expuse, vedem în privința mântuirii următoarea deosebire între bap-tiști și ortodocși:

1. La bap-tiști mântuirea se face numai prin credință și înainte de botez, — când omul e renăscut, dar la noi la ortodocși pe lângă credință trebuie și părere de rău și pocăință, frică de Dumnezeu și nădejde, încredere și iubire din partea omului, manifestate prin fapte. După ce acestea există, renașterea încă nu este dobândită, căci abia prin botez primim harul sfinților, deci numai după botez este omul renăscut.

2. De aici urmează altă deosebire că la bap-tiști botezul nu mântuește pe când la noi botezul mântuește, iartă păcatele. Cu alte cuvinte, botezul baptist este numai un sigil extern, o mărturie vizibilă că omul este în starea harului, dar la noi însuș botezul ne asigură starea harului.

3. Bap-tiștii nu botează pruncii iar noi ortodocșii îi botezăm.

4. Noi ortodocșii mai avem încă șase taine: mirul (Fapte 8 14—17), Cuminecătura (Mat. 26 v. 26—28 etc); Pocăința (Ioan 20 v. 21—23; Mat. 18 v. 18 etc); Preoția (Luca 6 v. 12—13), (Luca 10 v. 1) (I. Cor. 12 v. 26—40); Căsătoria (Nunția) Mat. 19, v. 6 și Efes. 5 v. 31—32) și Maslul (Marcu 6 v. 13 și Iacob 5 v. 14);

5. Bap-tiștii au, ce e drept două din cele șapte taine (Botezul și Cina Domnului), — dar ele sunt simple amintiri și nu iartă păcatele, pe când la ortodocși toate tainele ajută la mântuire;

6. Bap-tiștii se razimă pe Romani cap. 8 v. 29—30 și zic: omul nu se poate împotrivi harului divin, astfel că el este mântuit de Dumnezeu fără voia lui, căci Dumnezeu din veci a ales pe unii pentru mântuire iar pe alții spre osândă. Noi ortodocșii spunem însă că (vezi Faptele Ap. c. 7 v. 31) că omul se poate îm-

potrivi harului divin și deci nu fără voia lui este mântuit. La II. Petru citim: să facem adevărită alegerea, chemarea noastră (1 v. 10) și astfel și voia noastră are rol la mântuire. Dumnezeu știe înainte că cine se va mântui dar în înțelesul că prevede că și noi vom conlucra cu harul divin.

7. Bap-tiștii nu recunosc autoritatea învățătoare a Bisericii, dar o recunoaștem noi ortodocșii. Baptistul crede că fiecare are darul de a nu greși în lucrurile credinței, dar noi zicem că numai Apostolii la olaltă aveau darul de a nu greși, deci nici urmașii legitimi ai apostolilor (adunarea episcopilor) nu vor greși. Noi zicem că cuvintele dela Ioan 14 v. 16 se referă la Apostoli, iar nu la oricine: „Duhul Sfânt, pe care-l va trimite Tatăl întru numele meu, acela pe voi vă va învăța toate”.

8. Bap-tiștii spun că adevărata succesiune apostolică nu ar fi „o succesiune din taine externe și organizațiuni vizibile ci din credință adevărată și practică”¹⁾. Deci ei nu recunosc succesiunea prin Episcopi.

9. Bap-tiștii admit numai o Biserică liberă în stat liber, deci se opun Constituției care dă caracter dominant bis. ortodoxe.

10. După constituție Statul are dreptul să controleze credințele religioase sub raportul ordinii publice și al bunelor moravuri, dar bap-tiștii în broșura lor: O solie frățescă la p. 12 neagă acest drept al Statului.

Alte deosebiri sunt:

11. Bap-tiștii nu recunosc Sf. Tradiție, dar ortodocșii o recunosc.

12. Au numai judecata universală noi avem și judecata particulară.

13. Nu recunosc rugăciunile pentru morți, pe cari le facem noi;

14. Nu recunosc cultul nostru referitor la sfinți și la Născătoarea de Dumnezeu.

15. Nu cinstesc Sf. Moaște și relicvele sfinte.

16. Nu cinstesc Sf. Icoane și Sf. Cruce.

17. Nu admit posturile noastre.

18. Nu admit monahismul.

19. Nu admit sărbătorile noastre având numai 3 sărbători: Crăciunul Paștile și Rusaliele.

20. Bap-tiștii cufundă numai odată la botez, noi ortodocșii de trei ori.

(Va urma).

¹⁾ Algermissen: op. cit. p. 148 - 149.

¹⁾ Ioan Dan în *Farul Mântuirii* pe Dec. 1929 p. 6.

Biserici în formă românească.

Bisericile noastre cele dintâi au avut aproape aceeași formă, sau cum se mai spune, același stil pe tot cuprinsul pământului românesc și creștinesc. Dovada o avem în cele mai vechi biserici și bisericuțe de lemn, sau de piatră, dar mai ales de lemn, cari toate se aseamănă. Sunt dintre clădirile cele mai draguțe, cu turnul sau clopotnița înaltă, cu acoperișul de șindrilă cu pereții bisericii de bărne cu ferestruți mici, iar înlăuntru cu cerime boltită de scânduri, cu împărțire de biserică răsăriteană, sau zugrăveli obișnuite în creștinătatea din răsărit.

După bisericuțele de lemn, cari la noi ne-au rămas din adâncă vechime, a venit vremea bisericilor de piatră, în unele ținuturi românești mai încercând în altele mai târziu, după cum a fost puterea și bogăția creștinilor din deosebite provincii românești. În Moldova, de care se ținea atunci și Bucovina și în Muntenia, fiind domnitorii români și fiind mulți români, oameni bogați boeri, clădirea în piatră a bisericilor românești a luat un mare avânt. Domnii și boerii români se întreceau în ridicarea de mănăstiri cu bisericile lor, și în clădiri de lăcașuri de închinare la orașe și chiar în satele unde-și aveau moșile.

Bisericile acestea nu mai semănau cu cele de lemn, decât în împărțirea lăuntrică. Ele au îmbrăcat forma și strălucirea, ca și bogăția bisericilor creștine din Bizanț, din alte țări creștine din răsărit.

Dar n'au luat forma întreagă a acestora, ci s'au mai adus înfrumusețări și lucruri de către meșterii și zugravii români, așa că s'a ajuns cu timpul la biserici în formă românească. Multe din ele dăinuiesc până azi, pe lângă mănăstirile din munți, sau în orașe, în Bucovina, Moldova, Muntenia, Oltenia și Basarabia. Ele sunt și azi o mare podoabă și de avuție națională și o frumusețe, pe care au slăvit-o toți călătorii străini pricepuți, cari au venit anume în țara noastră să le cunoască.

Dar în vremea când în țările românești slobode înfloreau acest meșteșug, de-a clădi din piatră biserici mărețe, românii de dincoace de Carpați din Ardeal și Banat, ajunseră în sărăcie mare, fiind căzuți în robăgie. Până am avut și noi oameni cu dare de mână, boerii noștri, ei s'au străduit să ridice biserici după chipul celor din româniimea slobodă. Așa s'au găsit la noi biserici, cari aveau pe pereți subțiri de mai târziu zugrăveli ca și în bisericile din țară, de pe vremea acelorora.

Boerii noștri s'au topit însă în unghime. Iobagii rămași n'au avut puteri să clădească biserici de piatră, și au clădit tot de lemn, aproape până pe la anul 1800 și mai ales după ștergerea iobăgiei la 1848. De atunci românii de aici au prins și ei drag, și au început să clădească biserici de piatră.

Dar de unde să ia forma și modelul? De unde era mai la îndemână, dela unguri și dela sași. Astfel s'a făcut, că bisericile noastre clădite de vreo 150 de ani seamănă mai mult cu cele străine, decât cu cele românești.

Acum putem să dregem ce s'a stricat atunci. Stricăciune este, fiindcă bisericile noastre cele multe de piatră nu au haină românească. Iar dacă suntem una în limbă și în cântec și în toate, se cade să fim una și în forma bisericilor. Să arătăm și prin acest semn din afară, că dela Nistru la Tisa suntem același neam.

De aceea de câteori Dumnezeu le ajută oamenii dintr'un sat să-și adune bani pentru un nou lăcaș de închinare, să ceară dela Ven. Consistoare și dela inginerul sau arhitectul cu care vor să lucreze să le aducă chipuri cu biserici în formă românească, și să le facă planul care le place mai bine. Nu is mai scumpe decât cele în stil străin, dar sunt cu mult mai frumoase și mai potrivite cu slujbele noastre bisericesti. Și din întrecere între ziditori cine știe poate vor leși noi podoabe și frumuseți, tot românești pentru Casa Domnului.

Pelerinajul și misiunile religioase la sf. Mănăstire H. Bodrog.

Sufletul omenesc însătează după Dumnezeu, după cum cerbul însătat se dorește după izvoarele apelor. Și aceasta sete duhovnicească o stămpără rugăciunea, postul și meditațiile cuvioase. Dar cel mai eficace mijloc, pentru a stămpăra aceasta sete, este curățirea sufletească prin sf. taină a mărturisirii și apoi primirea cu vrednicie a însuși trupului și sângelui Mântuitorului Hristos prin împărțășanie. Iată de ce la pelerinajele către locurile sfinte, sf. taină a Mărturisirii și a Cuminecăturii formează grija de căpetenie pentru păstori și păstorii, iar pastorația individuală aici, unde sufletele sunt pregătite de a primi sfaturi și canoane, are cel mai potrivit teren de dezvoltare.

Cine în anul Domnului 1930, la praznicul Adormirii Născătoarei de Dumnezeu, a fost de față la misiunile religioase dela sf. Mănăstire H. Bodrog, s'a putut convinge că poporul nostru ortodox, țărani, meseriași și intelectualii deopotrivă, aleargă aici cu convingere fermă că își vor stămpăra aceasta sete, și cu credința neclintită în puterea cuvântului dumnezeesc, descoperit Samaritencei la fântâna lui Iacob, când i-a zis: „Cel ce va bea din apa pe care Eu voi da lui, nu va înșăta în veac; ci apa pe care Eu voi da lui, se va face

întru dânsul, isvor de apă sălătoare, întru viața vecinică (Ioan 4₁₄).

De astă dată, vestea trimisă prin parohii că P. S. S. iubitul nostru Episcop Grigorie va patrona personal aceste misiuni, și va celebra sf. Liturghie în ziua Praznicului, a stârniț valuri și mai puternice de credincioși, pelerini, cari conform obiceiului, în grupe puternice și compacte nizuiesc spre sf. locaș de închinare. Din de pământuri mari, începând dela Rusca Montană, și până din nord, dela Huedin, am întâlnit credincioși, cari au venit pentru rugăciune și Maslu, ajungând până pe acolo vestea vindecărilor miraculoase, ce le-a săvârșit puterea rugăciunii la sf. Mănăstire H. Bodrog.

Mii de cântăreți și de credincioși, grupați unii în „Oastea D-lui“, umplu văzduhul de cântări religioase, cari îmbinate cu glasul clopotelor, dau impresia unui cor scoborât parcă din altă lume. Poarta Mănăstirii este asaltată de nestârșitele cete și primirea lor o face cu deosebită îngrijire I. P. C. S. harnicul arhimandrit Policarp, având pentru fie care din ele frumoase cuvinte de învățătură și duioase accente de răscolire sufletească.

Pentru serviciul misiunilor au fost mobilizați mai mulți preoți. Unii dintre ei au răspuns cu toată sollicitudinea și-i vedem grupați la diferite servicii, alții alături de monahii liturgisitori. Mulți au venit conducând pe credincioși. Între cei sosiți în vederea misiunilor din depărtări mai mari, întâlnim pe simpaticul profesor și mare predicator Gheorghe Maior din Sibiu, apoi misionarul eparhiei Clujului și Feleacului păr. Cheorghe Oprean.

Programul misiunilor se desfășoară, precum s'a scris în Nr. 29 din Biserica și Școala.

În ziua I. serviciile se fac de către personalul sf. Mănăstiri, fiind și numărul pelerinilor mai însemnat.

În ziua II. afluența ia proporții mari. Cete compacte își fac apariția. Biserica sf. Mănăstiri este arhiplină neîncetat. La utrenie predică păr. profesor Gh. Maior; la sf. Maslu predică păr. Ioan Bogdan, la Vecernia zilei predică pr. Grigorie Vermeșan. După vecernie urmează: „Drumul Crucii“, unde seria de predici este ținută de I. P. C. S. arhimandritul Policarp. Cântările aici le execută corul din Sănnicolaul-mare și corul și fanfara din Chesinț.

Seria de predici, cu explicații intuitive a drumului crucii, stăorce lacrimi și mulțimea ascultătorilor, pe cari nu-i mai încapă nici grădina sf. Mănăstiri, rămâne adânc impresionată de patima D-lui, aplicată așa de măestrat la viața noastră. Sunt de toată frumusețea părțile cari analizează rolul femeii creștine, al mamei, apoi răspunderile părinților pentru educația fiilor, combaterea luxului și jertfa pentru instituțiile bisericești și caritative. Spre sfârșitul drumului Crucii norii încep a varsă ploale, dar mulțimea nu-și caută refugiu, ci stă și ascultă și savurează cuvintele pline de învățătură și îndemnuri sfinte.

În ziua a III. a praznicului, la liturghia din bise-

rică predică păr. Nicolae Stan, la al II-lea maslu predică păr. Ioan Ardelean.

La orele 7¹/₄ o ceata de preoți și o mare mulțime de credincioși ies întru întâmpinarea P. S. S. Episcopului Grigorie, care vine dela Arad. Lor li se alătură corul și fanfara din Chesinț, iar la poartă așteaptă corul din Sănnicolaul-mare. Primirea P. S. S. se face în ovațiile mulțimei și cu cântarea „Pre stăpânul“. Se fac apoi pregătirile pentru serviciul solemn al sf. Liturghii.

Liturghia solemnă, la Paraclis, o slujește în sobor P. S. S. Episcopul Grigorie asistat de I. P. C. S. arh. Policarp, de Cons. ep. Mihai Păcășianu, protopop Dr. Ștefan Cioroișanu, misionar al Clujului Gheorghe Oprean, preoții: Ioan Popovici, Petru Nemeș, Aurel Popp, Ion Călnicean, Dumitru Popa, Grigorie Vermeșan, Zenobie Brădean, Sabin Bursaș, Ion Bogdan apoi diaconii: Mihai Măcinic George Vălean și Oct. Draja care în cursul sf. liturghii primește hirotonirea întru presbiter. Răspunsurile liturgice până la Evanghelie le dă corul bărbătesc din Alioș. Dela Evanghelie până la Hervedic le dă corul bărbătesc din Sănnicolaul-mare, sub conducerea prof. Rusovan, iar restul răspunsurilor îl dă corul mixt din Chesinț, sub conducerea maestrului Nestor Miclea.

La priceasnă P. S. S. Episcopul Grigorie rostește o clasică predică despre însemnătatea praznicului, despre rolul mamei, după cum îl desemnează viața și activitatea Prea Curatei Fecioare Maria. Cu accente poetice, cu pilde plastice, cu o vervă oratorică care îl caracterizează și care-l ridică între cei mai mari oratori și apologeti ai ortodoxiei din zilele noastre, P. S. Sa, în fața unui public așa de numeros că nu-i mai încapă curtea sf. Mănăstiri, trage brazde de adâncă învățătură creștină în inimile ascultătorilor. Lacrimile curg din belșug, căci coarda inimii la accentele duioase și convingătoare a pus în mișcare potop de lacrimi mângătoare. În o așa atmosferă se sfârșește magistrala predică și apoi sf. Liturghie.

Afară de preoții deja amintiți remarcăm aici prezența următorilor: Gheorghe Turic, Caius Turic, Teodor Mureșan, Iosif Petru, Constantin Chicin, Sabin Mureșan, Pavel Dumitru, Samuilă Coman, Sabin Micuțuța, Ilie Moș, Mircea Anghel și Aurel Sebeșan.

Remarcăm cu bucurie și prezențe multor intelectuali și a multor Doamne. Așa Dna Dr. Cioroișan, Dna Dr. Popa, senatorii Dr. Emil Boțoc și Dr. Veliciu, Dr. Aurel Grozda și Dna Dr. Augustin Lazar, Dl. Gutu, notar Petcu, apoi învățători, teologi și alți intelectuali, cari nu l-am putut nota după nume.

După serviciile misionare mulțimea s'a împrăștiat în liniște, ducând spre case nădejdea sfântă în o viață mai fericită. Iar sf. Mănăstire H. Bodrog, răzimată de malul Mureșului turbure, străjuește și mai departe, ca un luceafăr sporitor de credință, așteptând sosirea unor vremi, cari o vor face mai încăpătoare pentru mulțimea pelerinilor cari se sporesc mereu.

Pesac, la 18 August 1930. Grigorie Vermeșan

Răbdarea noastră.

Sunt în străinătate două feluri de oameni, cari dau o deosebită atenție țării noastre și poporului românesc. Unii sunt oameni, cari au umblat prin locurile noastre, au stat mai multă vreme pe aici au luat parte adeseori și la bucuriile, dar și la necazurile noastre și ne cunosc bine firea și rânduelile noastre. De aceștia nu s'a putut apropia banul lui Iuda, care căuta să-i cumpere, pentru ca să rostească în țările din apus cuvinte de hulă și ocară la adresa noastră. Aceștia ne sunt pretinii cari nu scapă nici un prilej ca să nu laude în lumea mare țara și poporul românesc.

Este însă un altfel de soi de oameni, cari n'au dat cu nasul pe aici, nu ne știu și nu ne cunosc. Și cu toate acestea umplu gazetele străinătății cu cele mai urâte vorbe de ocară la adresa noastră. Aceștia sunt oamenii cumpărați cu bani grei de dușmanii țării noastre, ca să ne batjocorească. Ce le pasă lor? Departe peste mări și țări ei scriu ce le place și ceea ce li se cere, dacă sunt plătiți bine. Iar dușmanii noștri nu cruță bani în scopul acesta, în credința că hulindu-ne și azi și mâine și poimâne vor isbuti să ne facă urgisii la toate țările cehelalte și să ne rupă capul.

Dar uită vorba sfântă că cine sapă groapa altuia cade el în ea.

Astfel s'a întâmplat, că a răsărit un gazetar din Anglia, cu numele Rotermerie jidan, care n'a călcat niciodată pe meleagurile noastre, dar s'a cocoșat sus de tot și a început să bată doba în lumea mare, că în România e iadul tuturor răutăților și străinii trăesc în această țară mai rău ca în vremea sclăviei.

Noi am dovedit de atâtea ori că Ungurii, Sașii, Nemții și ceilalți străini n'au avut nici odată și n'au în nici o altă țară atâta libertate ca astăzi în țara noastră. Dar au dovedit-o lumii și alți oameni mari ai străinătății că nici un popor nu este așa bun, blând și îngăduitor ca poporul românesc.

Și cu toate acestea străinii din țara noastră se bucură când văd că țara și poporul nostru este hulit pe toate cărările. S'ar bucura și mai mult dacă ne-ar vedea destrămându-ne, în nădejdea ca iar să ajungă ei la stăpânire.

Oare ce înseamnă toate lucrurile acestea? De omul de care se împedecă lumea este semn că omul acesta înseamnă ceva în sat. Așa și cu un popor. Dușmanii noștri tot mereu se împedecă de țara și poporul nostru. Asta înseamnă că țara noastră are o putere și o trecere în lume, de care trebuie să se țină seama.

Inseamnă că țara aceasta are multe lucruri bune și multe rândueli sănătoase, la cari lăcomesc acești dușmani. Altfel n'ar avea de ce să ne poarte Sâmbetele și să tot chiorască peste graniță și să le lase gura apă după pământul țării noastre.

Un lucru însă nu l putem înțelege. Dacă acești dușmani spun în gura mare, că în România este iad, pentru ce lăcomesc la acest iad. Omul sănătos se ferește de cel leproș. La noi este lepră, este boală, este sclăvie, prin urmare de ce le lasă gura apă după toate relele acestea dela noi?

Iar străinii din țara noastră Ungurii, Sașii, Jidanii și alții cari se bucură atunci când aud vorbe de ocară la adresa țării noastre, cari mereu se plâng la porțile țărilor străine, că trăesc aici ca în iad, pentru ce mai stau aici. Porțile le sunt deschise să iasă din acest iad și să intre în raiul din Ungaria, sau Palestina, sau Rusia, sau aiurea? Nime nu-i ține cu sila legați. Dimpotrivă calea le stă deschisă. Dar uită că nici unul nu vrea să plece. Ba zi de zi vin alții din Ungaria și din Galiția și din alte țări și se așează în țara noastră și nu mai vreau să plece. Pe semne e mai bine în iadul din România, decât raiul din Ungaria și Rusia.

INFORMAȚIUNI.

Personale P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie a sosit dela Sinaia, — unde fusese ca să se recreeze, — luni în 1 Septembrie a. c.

P. S. Sa Episcopul nostru în vizitație canonică. P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, pleacă Sâmbătă, Duminică și Luni, la 6, 7 și 8 Septembrie a. c. în vizitație canonică în tractul Belint, după următorul itinerar: Sâmbătă în 6 Sept. după masă la Gruni, Duminică în 7 Sept. a. m. la Ohabaforgaci și Ficătar iar Luni în 8 Sept. înainte de masă la Chizatău și după masă la Bazoș.

Examen de calificare preoțească. În zilele de 2 și 3 Septembrie a. c. au prestat examenul de calificare preoțească, înaintea Comisiei de examinare, prezidată de P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, următorii studenți absolvenți ai cursurilor teologice din Arad: Sever Pigl, Vasilie Marcu, Dumitru Misici, Iosif Păcurar, Ioan Gurgiu, Ioan Crișan, Gheorghe Marcu și cu învoirea sf. Sinod Traian Sirban.

Episcopie unitată la Baia Mare. În conformitate cu Concordatul dintre România și Vatican, la 15 a. c. a luat ființă o nouă episcopie gr. catolică la Baia-Mare. Deci pe lângă episcopiele unite dela Oradea și Lugoj cu câte 50.000 suflete, vom avea o nouă episcopie, care va sămăna zizanie între fiii neamului nostru.

Semne Dumnezeiești. În ostrovul Creta din Grecia. În fiecare dimineață se arată pe cer între oarele 5—6, o mare mulțime de chipuri omenești, având pe cap cofuri, iar în mâini cruci și săbi de foc. Poporul nu poate să-se lămurească ce este cu aceste «rătăiri cerești». Poate că-l tot vr'un semn Dumnezeesc?

Un filantrop. Deschizându-se testamentul decedatului **Corneliu Manolescu Râmniceanu**, fost președintele Curții de casație, s'a aflat că legătura universală este **Academia Română** care va crea din jumătatea averii rămase un fond „Nicolae Manolescu, fost primar al Capitalei” pentru ajutorarea copiilor săraci din clasele primare și secundare, iar cu cealaltă jumătate un fond „Corneliu Manolescu-Râmniceanu” pentru ajutorarea cantinelor școlare, primare și secundare. A mai testat apoi: Muzeului Național cele 11 tablouri pictate de **Gregorescu**, Asistenței publice 100 000 Lei, orfanilor de război 300.000 Lei, și pentru **reconstruirea bisericii Cioflec din Găești** 400.000 Lei. Se crede că averea întrece suma de 30 milioane Lei. Decedatul a fost dintre puștii oameni bogați ai țării noastre care s'a gândit să-și eternizeze numele prin crearea acestor fonduri de ajutoare ale copiilor săraci de cari așa de puținii se îngrijesc. N'a uitat nici pe orfanii de război și nici biserica. Memoria îi va fi într'adevăr binecuvântată.

Ministerul Instrucțiunii direcția învățământului secundar, normal și seminarial, aduce la cunoștința tuturor că pe baza noii legi de organizare, ministerul nu rezolvă decât chestiunile cari cad în competența legală. Astfel toate cererile și întâmpinările privitoare la elevi, ca: mutări dintr'o școală într'alta, dispensare de vârstă, regulări de situații etc. vor fi adresate serviciului învățământului din directoratul respectiv; înscrierile, reclamațiile în legătură cu promovările, examenele de diferență scutiri de taxe, se vor adresa numai direcțiilor școlarelor. Ministerul rezolvă numai cererile de mutare a candidaților la examenul de bacalaureat când sunt justificate prin acte oficiale anexate la cerere și acestea numai până la 1 Sept. Direcțiile vor trimite ministerului spre rezolvare acele cazuri unde poate fi vorba de interpretare îndoielnică.

În Rusia se pedepsește cu muncă silnică educația religioasă. Serviciul extern al Angliei a dat de curând în traducere cel mai nou ordin al sovietelor rusești privitor la exercițiul religiei. Conform acestuia toți cari dau educație religioasă copiilor, sunt pedepsiți cu muncă silnică și tot asemenea și acei cari încearcă — prin orice mijloace — să întărească sentimentul religios, fac servicii religioase sau așază în văz public icoane sfinte. Preoții și călugării sunt lipsiți de ori și de drepturi politice. — Grezavă persecuție religioasă au pornit acești anticristiști.

Unul copil culcat la o margine de pădure, i-a intrat un șarpe în stomac. Copilul de 12 ani al ciobanului Iosif Gomboș din comuna **Trica (România)** care băuse de curând lapte, culcându-se la o margine de pădure un șarpe atras de mirosul laptelui i-a intrat pe gură, în stomac. Când tatăl său se apropie, văzu doar coada șarpelui afară din gură, dar până se repezi s'o apuce șarpele și-o trase înăuntru. Copilul se trezi în țipete de groază. Desperat Gomboș îl aduse la spitalul din **Oradea**, unde medicii caută toate posibilitățile pentru a scoate șarpele din stomacul nenorocitului copil.

Religia în școală. Directoratul Ministerial din Timișoara a dat o decizie de toată lauda în privința predării religiei în școală. Un tată ațeu și-a trecut copilul în registrele școlii că n'are nici un fel de religie, adică fără nici un fel de credință și ca urmare, acel tată a oprit pe copilul său să învețe lecțiile de religie. La sfârșitul anului școlar direcțiunea școlii, fiind nelămurită la facerea situației aceluia eșu, a cerut lămurire Directoratului, cum ar putea să împace legea școlară cu programul care cere o notă de religie. Răspunsul Directoratului a fost la mare înălțime. El a răspuns ca elevul să repete clasa pentru a învăța și religia.

Totodată a ordonat să se facă cunoscut tuturor autorităților școlare de acolo, că toți copiii sunt obligați să învețe religia în școală, oricare ar fi religia ce o învață, pentru că ateismul la noi nu este recunoscut ca o confesiune.

Licitatie minuendă.

Parohia ort. rom. din **Curtici** publică concurs pentru darea în înțrîndere pe calea de licitație publică a renovării turnului bisericii și îngrădirea din nou a grădinii bisericii.

Ofertele închise se vor înainta oficiului par. ort. rom. din **Curtici** până la 14 Septembrie a. c. 3 ore p. m. când se va ține licitația în localul oficiului parohial.

Devizul de spese și condițiile de licitație se pot vedea la oficiul par. ort. rom. **Curtici**. Licitanții nu pot conta la restituirea speselor de participare.

Consiliul par. ort. rom. **Curtici**.

BIBLIOGRAFIE

Din condeiul isteț al părintelui consilier-referent din **Arad**, **Dr. Gh. Ciuhandu**, a ieșit o cărțică de mare folos pentru oricare creștin. Cărțica este începutul unei serii de publicații: **Indemnuri Duhovnicești** No. 1. Are titlul: **Sf. Mărturisire și sf. Cuminecătură**. Cuprinde 40 de pagini. Costă 6 lei. Materialul e împărțit în 4 capitole. Capitolul I. cuprinde: a) Lămuriri și indemnuri duhovnicești, b) așezarea Sf. taine a mărturisirei, c) preoții, chivernisitorii ai sf. Mărturisirii și rugăciunea sf. **Efrem Șirul**. Capt. II. a) Povățuire pentru examinarea conștiinței, b) în privința credinței c) în privința celor 10 porunci dzești, d) în privința celor 9 porunci bisericesti, e) în privința celor 7 păcate f. Alte luări aminte g) rugăciune către Preasfânta **Fecioară Maria**.

III. **Drumul Pocăinței** cu indicații duhovnicești, tropare de umilință și rugăciune de pocăință IV. În ziua sfintei împărțării, cu rugăciuni pentru mântuirea sufletului. Preoții noștri vor avea acum la misiunile religioase de toamnă prilejul să se folosească de această cărțică și s'o împartă creștinilor. Ca în felul acesta să le dea îndemn să se împărțasească cât de mulți de tainele sf. Mărturisiri și Cuminecări. Alături de broșurile din **Biblioteca Creștinului Ortodox**, această broșurică va fi sămânța bună și curată care va aduce roade îmbelșugate în satele noastre românești.

Parohii vacante.

Pentru îndeplinirea postului de preot capelan protopopesc permanent pe lângă protopopul Aradului, în urma ordinului Ven. Consiliu Eparhial, Nr. 4867/930, se publică din nou concurs cu termen de 30 zile, scotite dela prima publicare în organul „Biserica și Școala”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiunea preotului capelan protopopesc,
2. Relut de bir 600 Lei anual,
3. Din stolele protopopului $\frac{1}{3}$ parte,
4. Întregirea de salariu dela Stat.

Reflectanții vor ajusta cererile de concurs cu extras de botez, diplomă de bacalaureat în liceu, absolutorul teologic, testimoniul de calificare preotească pentru parohii de clasa primă și cu certificat despre eventualul serviciu de până aci. Cei din altă Eparhie vor mai prezenta și scrisoare de învoire dela P. S. Sa Părintele episcop al Aradului. Cererile vor fi adresate Consiliului parohial ort. rom. din Arad și înaintate P. On. Oficiu Protopopesc din Arad.

Reflectanții se vor prezenta în vre-o Duminică au sărbătoare în sfânta biserică din Arad, spre a-și arăta aptitudinea în săvârșirea sfintelor slujbe și în oratorie.

Alesul va catehiza la școlile unde va fi desenat și va plăti toate impozitele după întreg venitul său preotesesc.

Consiliul parohial ort. rom. din Arad

În înțelegere cu *Traian Vașlanu* m. p. protopop.

2—3

În baza ordinului Ven. Cons. Eparhial din Arad Nr. 4935/930 se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial al Eparhiei „Biserica și Școala”, pentru îndeplinirea parohiei vacante Răpsig. Parohia este de clasa I (primă) și nu se admite candidat de alta clasă. Venitele parohiei sunt:

1. Folosința casei parohiale, cu supraedificatele și intravilanele casei.
2. Uzufuctul sestiunii parohiale, cu drepturile urbariale.
3. Stolele legale.
4. Birul parohial, dela cei cu 1 pătrar de sesie pământ și mai mult 30 litri cucuruz sfărmat, — dela cei cu pământ mai puțin de 1 pătrar de sesie 15 litri cucuruz sfărmat, cel ce n'au pământ nu plătesc bir.
5. Întregirea dela stat, pe care parohia nu o garantează. Alesul va suporta toate impozitele după beneficiul parohial, va predica în Dumineci și Sărbători, va catehiza la toate școlile din comună, fără altă remunerație.

Concurenții la acest post vor avea să respecte recerințele regulamentare referitoare. — Recurenții din alte eparhii vor prezenta prealabila încuviințare a P. S. Sale Episcopul Eparhiei Aradului.

Răpsig, la 9 August 1930.

În înțelegere cu *Mihai Cosma* protopop al Ineului.
Consiliul parohial ort. rom.

2—3

În baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Ort Rom. din Arad Nr. 3845/1930, pentru postul de capelan temporal cu drept de succesiune la parohia Hălmăgel, redusă prin concluzul Adunării Eparhiale Nr. 23/1930 la clasa III (treia), prin acestea se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție a acestuia în organul oficial „Biserica și Școala”.

Venitele sunt:

1. Jumătate ($\frac{1}{2}$) din stolele legale dela înmormântări, botezuri și cununii. 2. Jumătate din dotația dela stat a parohului Ioan Nicula. 3. Bir și casă parohială nu este, deci cel ce va fi ales nu poate pretinde.

Alesul va solvi toate dările publice după venitele sale, adică jumătate din suma cu care se impoziteaza parohul; totodată e dator să catehizeze elevii ortodoksi români dela Școala primară din loc.

Recurenții sunt poftiți ca petițiile lor de concurs, ajustate conform regulamentului pentru parohii și adresate consiliului parohial din Hălmăgel, să le înainteze oficiului protopopesc din Hălmăgiu, în termenul concursual; totodată sunt poftiți ca cu învoirea protopopului tractual să se prezinte în Sf. biserică din Hălmăgel spre a servi ori predica, făcându-se astfel cunoscut poporului.

Cei din altă eparhie sunt avizați să anexeze și învoirea dela P. S. Sa Păr. Episcop al Eparhiei Aradului.

Dat din ședința consiliului parohial ort. rom. din Hălmăgel, ținută la 18 August 1930.

Ioan Nicula m. p.

Alexandru Popescu m. p.

președinte.

notar.

În cointelegere cu: *Cornel Lazar* m. p. protopopul Hălmăgiului.

2—3

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român Astra”.

Nr. 2851/1930.

Aviz:

Adunarea generală a „Asociațiunii”, pentru literatura română și cultura poporului român „Astra”, fixată pentru zilele de 7 și 8 Sept. a. c. în orașul Caransebeș, din motive neprevăzute a trebuit să fie amânată pentru o altă dată care se va comunica la timp.

Dr. O. Rusu m. p.
vice președinte

N. Băilă m. p.
secretar

Redactor responsabil: **SIMION STANA.**